

Pożegnaliśmy Antoniego Milkiewicza

#Lotnictwo wojskowe #Ludzie #Obrona terytorialna 15 maja 2023

15 maja 2023 pożegnaliśmy płk. pil. dr. inż. Antoniego Milkiewicza – byłego głównego inżyniera Wojsk Lotniczych, pilota doświadczalnego, specjalistę z zakresu badań wypadków lotniczych. Pogrzeb odbył się w Poznaniu na cmentarzu przy ul. Nowina. Antoni Milkiewicz zmarł 6 maja 2023.

Zdjęcie: Tomasz Hypki

Antoni Milkiewicz urodził się w 21 czerwca 1932 w Koszarce Kolejowej obok wsi Kopaniki (na obecnej Litwie). Do szkoły podstawowej uczęszczał w Wilnie. Po II wojnie światowej, w 1946, wraz z rodziną, został repatriowany do Polski w jej nowych granicach. Zamieszkał w Szczecinie, gdzie kontynuował naukę w gimnazjum i liceum ogólnokształcącym. Maturę uzyskał w 1951.

Od szkoły średniej pasjonował się lotnictwem. Jeszcze w liceum skończył kurs szybowcowy. Wkrótce został instruktorem lotniczym.

W 1951 został zdał egzamin na Wydział Lotniczy Wojskowej Akademii Technicznej, który ukończył z wyróżnieniem w 1955, uzyskując dyplom inżyniera lotniczego – mechanika i stopień kapitana. Został skierowany do 28. Pułku Lotnictwa Myśliwskiego w Słupsku, gdzie do 1958 był inżynierem eksploatacji samolotów. Później przez pół roku pełnił funkcję starszego inżyniera w 3. Korpusie Obrony Powietrznej Kraju we Wrocławiu. Od sierpnia 1958 do 1970 był Inspektorem Bezpieczeństwa Lotów w Dowództwie Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej Kraju. Skończył w tym czasie eksternistycznie studia na Wydziale Mechanicznym Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej. W 1963 uzyskał dyplom magistra inżyniera budowy samolotów. W 1970, po reorganizacji lotnictwa wojskowego i przeniesieniu dowództwa do Poznania, trafił tam także Antoni Milkiewicz. Dalej pracował w Służbie Bezpieczeństwa Lotów, zostając

jej szefem. W 1974 został powołany na generalski etat Głównego Inżyniera Wojsk Lotniczych. Nie doczekał jednak awansu na stopień generała, do czego zapewne przyczyniła się działalność w NSZZ *Solidarność* jego braci – Franciszka i Kazimierza.

Płk Antoni Milkiewicz uczestniczył w komisjach badania wypadków lotniczych – wojskowych i cywilnych. Brał udział w badaniach ponad 350 ciężkich wypadków lotniczych. Wielokrotnie wykonywał loty doświadczalne dla zweryfikowania możliwych zachowań pilotów i funkcjonowania samolotów. Często przyczyniało się to do wykrycia prawdziwych przyczyn wypadków.

Pod koniec 1984 Sztab Generalny Wojska Polskiego wysłał Antoniego Milkiewicza do Addis Abeby. Miał tam – jako członek delegacji rządowej – zbadać sytuację w ogarniętej klęską suszy i głodu Etiopii (zmarło wówczas ok. 1,5 mln Etiopczyków). 9 listopada 1984, na miejscu, okazało się, że delegacja składa się z jednej osoby – właśnie płk. Milkiewicza. Przebywał on w Etiopii 48 godzin, a po powrocie przedstawił obszerne sprawozdanie z propozycjami wykorzystania lotnictwa do pomocy temu afrykańskiemu państwu. Wskazał miejsce, którym mogłyby stacjonować polskie śmigłowce, a nawet zaproponował godło operacji. Była to polska szachownica lotnicza z mapą Afryki w kolorze żółtym i kształtem Etiopii w kolorze zielonym. Łączyło to barwy Polski z zielono-żółto-czerwonymi barwami Etiopii. W 1985, na podstawie wniosków płk. Milkiewicza rząd PRL zdecydował o wysłaniu do Afryki 3 śmigłowców Mi-8 z 22-osobową grupą pilotów i personelu naziemnego (dowódcą Polskiej Lotniczej Eskadry Pomocy Etiopii – PLEPE, która posługiwała się kryptonimem radiowym *Orzeł Biały*, był płk pil. Kazimierz Pogorzelski, który zmarł 30 kwietnia 2023, kilka dni przed Antonim Milkiewiczem...).

W 1987 płk Milkiewicz został przewodniczącym podkomisji technicznej rządowej komisji mającej wyjaśnić przyczyny katastrofy samolotu PLL LOT Ił-62M *Tadeusz Kościuszko*, który rozbił się w Lesie Kabackim. Była to największa katastrofa lotnicza w historii Polski – zginęły w niej 183 osoby. Podkomisja wykazała, że jej główną przyczynę stanowił błąd konstrukcyjny silnika z zespołu napędowego samolotu. Płk Milkiewicz na posiedzeniu w Moskwie przedstawił wnioski z dochodzenia i 17 zaleceń dotyczących budowy silników i płatowca oraz ich eksploatacji. Do nadzoru ich realizacji został powołany rządowy zespół ekspertów lotniczych, na którego czele stanął płk Milkiewicz. Wszystkie zalecenia zostały wykonane przez stronę sowiecką do 1992.

W wyniku perturbacji związanych z badaniem przyczyn katastrofy samolotu Ił-62M, w 1988 Antoni Milkiewicz został przeniesiony na stanowisko Głównego Specjalisty w Szefostwie Badań i Rozwoju Techniki Wojskowej MON. W 1992 przeszedł na emeryturę. W tym samym roku na Wydziale Mechanicznym WAT uzyskał tytuł doktora nauk technicznych w zakresie budowy i eksploatacji maszyn – specjalność silniki lotnicze.

Antoni Milkiewicz uzyskał w lotnictwie cywilnym uprawnienia instruktora samolotowego I klasy, a w lotnictwie wojskowym pilota myśliwskiego I klasy i pilota doświadczalnego. Jego łączny nalot wyniósł 3171 godzin, w tym 350 godzin lotów doświadczalnych, 400 na szybowcach, 1788 na samolotach tłokowych i 983 godziny na samolotach odrzutowych.

Będąc na emeryturze płk Milkiewicz nadal działał w lotnictwie. Prowadził wykłady na Politechnice Poznańskiej – z aerodynamiki i mechaniki lotu samolotów oraz bezpieczeństwa w transporcie lotniczym. Był członkiem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Mechaników Polskich (później został honorowym członkiem SIMP). 26.09.2009 został jednogłośnie wybrany prezesem zarządu Klubu Pilotów Doświadczalnych. Był honorowym przewodniczącym Ośrodka Szkolenia Członków i Ekspertów Komisji Badania Wypadków Lotniczych. Napisał kilka podręczników, w tym *Podstawy praktycznej aerodynamiki i mechaniki lotu samolotu odrzutowego dla pilota* oraz *Praktyczna aerodynamika i mechanika lotu samolotu odrzutowego, w tym wysoko manewrowego*. Oba przeznaczone głównie dla lotników wojskowych.

Po katastrofie samolotu Tu-154M pod Smoleńskiem z 10 kwietnia 2010, w której zginęło 96 osób. Antoni Milkiewicz niezwłocznie poleciał na jej miejsce. Tam, w wieku 78 lat, wspinał się po drabinie, by zobaczyć z bliska brzozę, która – jak się później okazało – złamała skrzydło lądującego samolotu. Jesienią 2011 został powołany przez Prokuraturę Wojskową na przewodniczącego zespołu biegłych. Pod kierownictwem Milkiewicza ponad 20-osobowy zespół opracował kompleksową ekspertyzę, która jednoznacznie wykluczała możliwość zamachu (promowaną przez pseudoekspertów i niektórych polityków). W związku z pytaniami prokuratorów wojskowych i – później – cywilnych dokument był wielokrotnie uzupełniany. W 2018 Antoni Milkiewicz – ze względu na pogarszający się stan zdrowia – zrezygnował z udziału w pracach nad ekspertyzą.

Lotnictwo było pasją, pracą i hobby Antoniego Milkiewicza. Uważał, że tylko w takich przypadkach może być ono bezpieczne. W wolnych chwilach uprawiał górską turystykę pieszą, narciarstwo i grzybobranie.

Płk pil. Antoni Milkiewicz uczył i wychował kilka pokoleń polskich pilotów i techników lotniczych. Był człowiekiem, którego trudno będzie zastąpić.